

Ettekanne kahepaiksetest projekti „Konnad teel(t)” 2014 talgujuhtidele

Piret Pappel

Toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus

Korraldas Eestimaa Looduse Fond

Konn astus usinasti mööda teed. Miks ta kohale ei jõudnud?

Kahepaiksed on kõigisoojased, õrna ja läbilaskva nahaga selgroogsed loomad, kelle munakest on õhuke ja kuivab kergesti. Kahepaiksed rändavad kevadel talvitumispaikadest sigimisveekogudesse ja sügisel suvistelt toitumisaladelt uuesti talvituma.

Eestis leidub 11 liiki kahepaikseid.

Maanteedel võib massiliselt rändamas kohata kõige esimesi kevadisi kudejaid – harilikku kärnkonna, rohukonna, rabakonna. Kõik need liigid alustavad pulmadega tavaliselt aprilli alguses.

Maanteedele satuvad ka sabaga konnad – tähnikvesilikud. Rohelised konnad koevad hiljem (mais), liiguvad enamasti veekogude lähedal ja teedel kohatakse neid harva.

Sabakonnalised – vesilikud. Vesilikud on veekogudes sigimisajal. Nad ei häälitse. Pärast sigimise lõppu toituvad ja talvituvad maismaal. Emasloomad mässivad munad taimelehtedesse. Isastel on pulmarüü – seljale kasvab hari ning keha muutub kirevamaks.

Tähnikvesilik on levinud üle kogu Eesti. Harivesilikku leidub Lõuna- ja Kagu-Eestis ning Järva- ja Virumaal.

Kärnkonnad – kärnkonnadele on iseloomulik sarvestunud nahk, kus on palju mürginäärmeid. Pea piirkonnas asuvad suured parotiidnäärmed. Peamiselt öösel tegutsevad loomad. Isased häälitsevad sigimise ajal, et emaseid meelitada. Kudu on nõörikujuuline, kullased tumedat värvi, lapiku kehakujuga. Talvituvad maismaal.

Pruunid konnad – rohukonn ja rabakonn. Elutsevad niitudel ja metsades. Rohukonn on suurem kui rabakonn. Need liigid on kevadel üheks esimesteks kudejateks, kudu on pallikujuuline. Pärast kudemist tegutsetakse maismaal. Rohukonn ja rabakonn on Eestis väga laialt levinud.

Liik	Rohukonn	Rabakonn
Kehapikkus	Kuni 11 cm	Kuni 8 cm
Selja värvus	Pruunikas	Pruunikas
Kõhu värvus	Kirju	Valkjas, marmorja mustriga
Kudemishäämitsus	Nurruv krooksumine	Mulisev häämitsus
Tagajala kõbruke	Varbast väiksem	Varbast suurem
Talvitumispaik	Veekogudes	Maismaal

Abi määramiseks:

Kahepaiksete häämitsused internetis - Loodusheli võrgukülg:

http://www.loodusheli.ee/naita_kategooriat.php?action=1&id=7

Kahepaiksete määraja nutitelefonidele: <http://www.ut.ee/ial5/k2n/2-paiksed/index.html>

Eesti kahepaiksete välimääraja (pdf)

http://www.keskkonnaamet.ee/public/documents/trykised/eesti_kahepaiksete_valimaaraja.pdf

Konnarände iseärasused

Konfliktid tekivad rändeteede ristumisel tiheda liiklusega maanteedega. Suur osa sigivast populatsioonist võib hukkuda. Ohtlik ka inimesele (tee muutub libedaks). Eestis on konfliktialadeks sellised piirkonnad, kus märgalade läheduses on tiheda liiklusega teed – näiteks Võrtsjärve põhjatipp Oiu, Leie, Tännassilma piirkond.

Konnasõbra meelespea

- Eesti liigid on inimesele ohutud.
- Kahepaiksed on kõigusoojased – ohtlik on kuumus, veekaotus ja stress.
- Nälga kannatavad imetajatest ja lindudest palju paremini.
- Hoia käes võimalikult lühikest aega, õrnalt, ära mulju.
- Õrn, niiske ja läbilaskev nahk – konni võivad ärritada nii kärnkonnade nahaeritised kui kõikvõimalikud inimestelt pärinevad kemikaalid.
- Kasuta kindaid. Kui kummikindad, siis ilma talgita (märkega *talc-free* või loputa need enne kasutamist üle) – ka see ärritab nahka
- Arvesta võimalusega, et võid näiteks desinfitseerimata ämbritega viia ühest asurkonnast teise konnahaigusi!
- Täiskasvanud konni ja kärnkonna püüdes võta õrnalt nende keha keskelt kinni, ära lase neil end jalgadega lahti põtkida.
- Vesilikud võta pihku, ära mulju saba. Ära haara sabast!